

רשות ניירות ערך

FAQ 14: הגילוי הנדרש בדוח הדירקטוריון בקשר עם ירידת

ערך נכסים פיננסיים

אוקטובר 2008

הגדרות:

נכסים פיננסיים זמינים למכירה, ירידת ערך של נכסים פיננסיים ושווי הוגן – כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי מספר 39, "מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה" (להלן: "IAS 39 או התקן").

רקע:

בהתאם להוראות IAS 39, נכס פיננסי זמין למכירה יימדד, לאחר ההכרה לראשונה בו, על פי שווי ההוגן. רווחים או הפסדים הנובעים משינוי בשווי ההוגן של נכס זמין למכירה יוכרו ישירות בהון העצמי של החברה פרט להפסדים מירידת ערך.

סעיף 58 ל- IAS 39 קובע כי ישות תעריך בכל תאריך מאזן אם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך של נכס פיננסי. התקן מונה רשימה של אירועים היכולים, בנפרד או במצטבר, לשמש ראיות אובייקטיביות לירידת ערך של נכס פיננסי.

במידה וקיימת ראייה שכזו בנוגע לנכס פיננסי זמין למכירה, ירידת הערך המצטברת, שהוכרה בתקופות קודמות ישירות בהון העצמי, תועבר מההון העצמי ותוכר בדוח רווח והפסד.

בהתאם לסעיף 108 לתקן חשבונאות בינלאומי 1, הצגת דוחות כספיים וסעיף 21 לתקן דיווח כספי בינלאומי מספר 7, מכשירים פיננסיים: גילויים (להלן: "IFRS 7") ישות תיתן גילוי, במסגרת עיקרי המדיניות החשבונאית, לבסיס המדידה שנעשה בו שימוש להכנת הדוחות הכספיים ולמדיניות חשבונאית נוספת שנעשה בה שימוש אשר רלוונטית להבנת הדוחות הכספיים.

בנספח הנחיות היישום ל-IFRS 7, המהווה חלק בלתי נפרד מתקן זה, נקבע בסעיף 5(ו) כי גילויים אודות המדיניות החשבונאית כאמור יכללו בין היתר את: "הקריטריונים שמשמשים את היישות על מנת לקבוע שקיימת ראייה אובייקטיבית לכך שאירע הפסד מירידת ערך".

שאלה:

האם נדרש תאגיד מדווח אשר הכיר בדוחות הכספיים בהפסדים בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה ישירות בהון העצמי, ליתן בדוח הדירקטוריון הסברים אודות הראיות שעמדו בפניו בעת קביעת הטיפול החשבונאי כאמור והאופן בו הובאו בחשבון. אם כן, מהי מתכונת הגילוי הנדרש.

תשובה:

תקנה 10(א) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל – 1970 (להלן: "התקנות") קובעת כי: "יובא דוח דירקטוריון על מצב עניני התאגיד בשנת הדיווח ובו הסברים של הדירקטוריון על מצב עסקי התאגיד, תוצאות פעולותיו, הונו העצמי ותזרימי המזומנים שלו; ההסברים יתייחסו לאופן השפעתם של אירועים על הנתונים שבדוחות הכספיים...אם השפעה זו היא מהותית, ולסיבות שהביאו לשינויים שחלו...".

לדעת סגל הרשות, מקום בו תאגיד מחזיק בנכס פיננסי זמין למכירה ובמהלך תקופת הדוח נזקפו בגינו הפסדים ישירות להון העצמי חלף זקיפתם לדוח הרווח והפסד, יכלול התאגיד בדוח הדירקטוריון הסברים בנוגע לעניין זה. ההסברים יינתנו, בנפרד, **לגבי כל נכס פיננסי המסווג כזמין למכירה אשר הוכר בגינו הפסד מהותי ישירות בהון העצמי.**

הסברים כאמור יכללו את כל המידע הנדרש לצורך הבנת הטיפול החשבונאי שנקט והבסיס לו, ולכל הפחות:

- (1) פירוט הסיבות בשלן לא הוכרה הירידה בשווי ההוגן של הנכס הפיננסי הזמין למכירה בדוח ריווח והפסד; וכן,
- (2) הראיות עליהן נסמך התאגיד בהחלטתו כי אין המדובר בירידת ערך.

סגל הרשות סבור כי במסגרת זו, על התאגיד להתייחס גם, ולכל הפחות, לכל הסימנים המוזכרים בתקן היכולים להוות ראיות אובייקטיביות לירידת ערך ויסביר מדוע אין בכל אחד מהם בנפרד או בכלם יחד במצטבר משום ראיה אובייקטיבית לירידת ערך.

למותר לציין כי הסבר כאמור יינתן גם בנוגע לקריטריונים הכלליים המשמשים את התאגיד בבואו לבחון קיומה של ראיה אובייקטיבית לירידת ערך והמפורטים בדוחות הכספיים כאמור.

כמו כן, בסעיף 61 לתקן נקבע כי לעניין מכשירים הונניים על התאגיד לקחת בחשבון גם "שינויים משמעותיים בעלי השפעה שלילית שהתרחשו בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק שבה פועל המנפיק..." (להלן: "השינויים הסביבתיים") כמו כן קובע הסעיף כי: "ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי הוגן של השקעה במכשיר הוני מתחת לעלותה מהווה גם היא ראיה אובייקטיבית לירידת ערך" (הדגשות הוספו).

התקן אינו מפרט מהם השינויים הסביבתיים אשר יחשבו כמשמעותיים ואינו קובע ספים כמותיים לקביעה כי הירידה בשווי ההוגן הינה משמעותית או מתמשכת.

בהקשר זה, סגל הרשות סבור כי על התאגיד להתייחס, בין היתר ולכל הפחות, לסימנים המפורטים להלן. מובהר כי רשימה זו אינה מהווה רשימה סגורה וממצה, ובכל מקרה על התאגיד לבחון את הנסיבות הספציפיות ולהפעיל שיקול דעת בנוגע לפירוט שינתן.

א. **פער שבין השווי ההוגן של הנכס הפיננסי לבין עלותו המקורית** – בהקשר זה, יש ליתן גילוי בדבר הפער המצטבר, שהוכר בתקופות עבר ישירות בהון העצמי, בין השווי ההוגן של הנכס לבין עלותו המקורית ואת השיעור שפער זה מהווה מתוך העלות המקורית ומדוע אין הוא מהווה, לבד או יחד עם סימנים אחרים, ראיה אובייקטיבית לירידת ערך. בחינת הפער תיעשה גם תוך התייחסות לסטיית התקן של שער המניה בתקופת הדוח האחרונה.

ב. **משך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס הפיננסי נמוך מעלותו המקורית** – בהקשר זה, יש ליתן גילוי בדבר משך הזמן המצטבר, מאז ההכרה לראשונה בנכס, בו השווי ההוגן של הנכס הפיננסי נמוך מעלותו המקורית וזאת ללא קשר למשמעותיות הפער ביחס לעלותו, וכן ליתן גילוי לחלק היחסי שמשך זמן זה מהווה מתוך כלל תקופת החזקה בנכס הפיננסי המוחזק למכירה. כמו כן, יש לכלול הסברים מדוע אין משך זמן זה מהווה, לבד או יחד עם סימנים אחרים, ראיה אובייקטיבית לירידת ערך.

ג. **השינויים הסביבתיים** – בהקשר זה, יש לכלול במסגרת הסברי הדירקטוריון התייחסות, בין היתר, לגורמים הבאים היכולים להעיד על הרעה צפויה בפעילותו של התאגיד שהנפיק את המכשירים הפיננסיים לחברה ולציין מדוע אין בהם, לבד או יחד עם סימנים אחרים, ראיה אובייקטיבית לירידת ערך:

- שינויים מבניים בשוק הרלוונטי לפעילותו של התאגיד המנפיק. למשל: שינויים במבנה התחרות בשוק, שינויים בטכנולוגיית הייצור בשוק ושינויים מהותיים בדרכי השיווק.
- שינויים מהותיים בהיקפי הביקוש למוצרי המנפיק, בין אם בשל שינויים בהעדפות הצרכנים ובין אם בשל ריבוי מוצרים תחליפיים או התיישנות המוצרים.
- שינויים בסביבה המשפטית בה פועל המנפיק ולרבות כניסה לתוקף של הוראות חוק המטילות חבוינות שונות על המנפיק, לדוגמה: דרישות רישוי, חבוינות מיסויות, חבוינות בנושא איכות הסביבה וחבוינות הנוגעות להגבלים עסקיים בפעילותו של המנפיק.
- שינויים במצבו הפיננסי של המנפיק בהתבסס, בין היתר, על הגורמים הבאים: שינויים בנזילות המנפיק, ברווחיותו, ביחסים פיננסיים רלוונטיים במנפיק, בתזרימי המזומנים שנבעו לו מפעילות שוטפת ובדירוג מכשירי החוב שהנפיק בעבר. ראיה נוספת להרעה במצבו של המנפיק יכולה להתבסס על המחיר למניה הנגזר מעסקאות שבוצעו בחברה סמוך למועד הדוחות הכספיים כמו, גיוסי הון, מכירות מחוץ לבורסה וכו', וכן על תשואות הנגזרות למכשירי חוב שהנפיק.

המידע הנדרש בדוח הדירקטוריון הינו פירוט והסברים שנועדו להקנות לקורא הדוחות כלים **נוספים** להבנה של הדוחות הכספיים, ועל כן, ובהתאם לקבוע גם בתקנה 10(ב) לתקנות, אין להסתפק בציון עובדתי של הנתונים והמידע הכלולים בדוחות הכספיים בלבד, וכך אין צורך לחזור במסגרת הסברי הדירקטוריון על מידע המפורט בדוחות הכספיים.

בהקשר זה יצויין כי, בהתאם להוראות IFRS 7, על התאגיד לתת **גילוי מלא במסגרת הדוחות הכספיים**, בין היתר, לשיטה בה נקבע השווי ההוגן של נכסים או התחייבויות פיננסיות הנמדדים בשווי הוגן, לעובדה האם הוא מבוסס על מחירים מצוטטים בשוק פעיל או על טכניקות הערכה שונות, להנחות העומדות בבסיס קביעת השווי ההוגן ולניתוח רגישות לערכי השווי ההוגן בספרים ביחס לשינוי באחת ההנחות.

לאור האמור, התאגיד אינו נדרש לכלול במסגרת דוח הדירקטוריון את המידע הנ"ל. עם זאת, תאגיד המעוניין להתייחס במסגרת דוח הדירקטוריון לעניינים המתחייבים על פי הוראות IFRS 7, יוכל להפנות מדוח הדירקטוריון למידע הכלול בדוחות הכספיים.

יובהר כי אין באמור בפרסום זה משום צמצום הוראות גילוי אחרות החלות על התאגיד מכח כל דין. בפרט, על התאגיד לאמץ אמות מידה ברורות לקביעה האם ירידה בשווי הוגן תחשב כמשמעותית ומתמשכת לתארה במסגרת ביאור המדיניות החשבונאית וליישמה באופן עקבי. כמו כן, בהתאם להוראות תקנה 10(5) לתקנות על התאגיד להתייחס בדוח הדירקטוריון לכל הסימנים המוזכרים לעיל גם ביחס לתקופה שלאחר תאריך המאזן ככל שהארוע אוזכר בדוחות הכספיים.

לבסוף, מובהר כי מתכונת הגילוי המפורטת לעיל תחול גם במסגרת דוחות הדירקטוריון לתקופות ביניים, בשינויים המחוייבים. בהתאם להוראות תקנה 48 לתקנות, במקרים בהם חל שינוי בתקופת הביניים ובתקופה המצטברת מתום שנת הדיווח האחרונה ועד יום דו"ח הביניים, בשוויו ההוגן של נכס פיננסי זמין למכירה אשר נזקף להון העצמי והשפעת השינוי הינה מהותית מאוד על נתוני הדוחות הכספיים ביניים, יש ליתן בדוח הדירקטוריון את מלוא המידע הנדרש לצורך הבנת הטיפול החשבונאי שיושם והבסיס לו, במתכונת המפורטת לעיל, והכל בשינויים המחוייבים.